

La nostra ètica

Una manera de ser i de fer les coses

Edita:

dincat Plena
inclusió
Catalunya

Amb la col·laboració de:

Equip de redacció: Joan Canimas (coordinador), Emili Grande, Josep Tresserras, Susanna Vert, Mònica Platas, Xavier Orno, Begonya Chia, Gemma Corbella, Fina Riera, Trini González, Irene Romero, Nuria Ferré.

Col·laboradors: Observatori dels drets Dincat, Equip tècnic Dincat, Consorci de Serveis Socials de Barcelona, Ampans, Aspanin, Asproseat, Associació Junts en Acció, Associació Ratio, Escola Carrilet, Escola Crespinell, Fundació Ave Maria, Fundació Pere mitjans, Fundació Tallers de Catalunya, Som Fundació, Espais de Reflexió Ètica de Dincat.

Adaptació a Lectura Fàcil: Elisabet Serra. Associació Lectura Fàcil

Il·lustracions: Miguel Gallardo

Disseny: Pilar Gorriz, Gerard Pellisa

Impressió: XXXXXX

Primera edició: XXXXXX

Dipòsit legal: XXXXXX

Contacte:

Joan Güell 90-92 | 08028 Barcelona

Telèfon: 93 490 16 88 | Fax: 93 490 96 39

info@dincat.cat | www.dincat.cat

 @grupdincat /grupdincat @_dincat

Índex

1. Igualtat / p. 8

Tenim els mateixos drets que qualsevol altra persona. Només ens poden tractar de forma diferent quan tenim necessitats diferents.

2. Llibertat / p. 11

Podem decidir sobre qualsevol qüestió que afecti la nostra vida, sense que ningú ens obligui. Quan no ens deixen fer una cosa que volem fer, ha d'estar molt ben justificat. Si no, es vulnera un dret fonamental.

3. Intimitat dels llocs, les coses i del nostre cos / p. 15

El nostre espai, les nostres coses i el nostre cos són molt importants per a nosaltres. Ningú pot entrar, mirar o tocar sense el nostre permís.

3. Intimitat de les dades personals / p. 19

Qualsevol informació que permeti reconèixer a la persona de qui es parla, és una dada personal. Les nostres dades personals no es poden explicar sense el nostre permís.

4. Ajuda / p. 23

Tothom necessita ajuda algunes vegades. Quan ens ajuden, ha de ser per sentir-nos millor. Abans d'ajudar-nos, ens ho han de preguntar i sempre s'ha de tenir en compte el que volem i ens agrada.

5. Justícia i cura / p. 26

S'han de respectar els drets de totes les persones, tractar-les bé i tenir en compte les seves necessitats i manera de ser.

6. Qualitat / p. 29

Les entitats o centres on anem han de saber què volem i què necessitem, i han de satisfer de la millor forma possible les nostres necessitats.

7. Participació, transparència i responsabilitat social / p. 31

Les entitats i centres on anem ens han d'explicar què fan i com ho fan i hem de poder participar en les decisions que ens afecten. Les entitats i centres han de col·laborar en fer un món millor.

L'ètica té a veure amb la nostra manera de ser i de fer les coses, de relacionar-nos amb les altres persones i amb el món.

Aquí expliquem els valors, drets i deures que considerem més importants.

Hi ha un valor i un dret que és present a tot el que es diu aquí: **la dignitat de la persona**. Dignitat vol dir que cada persona és única i irrepetible i que totes les persones mereixen respecte i estimació.

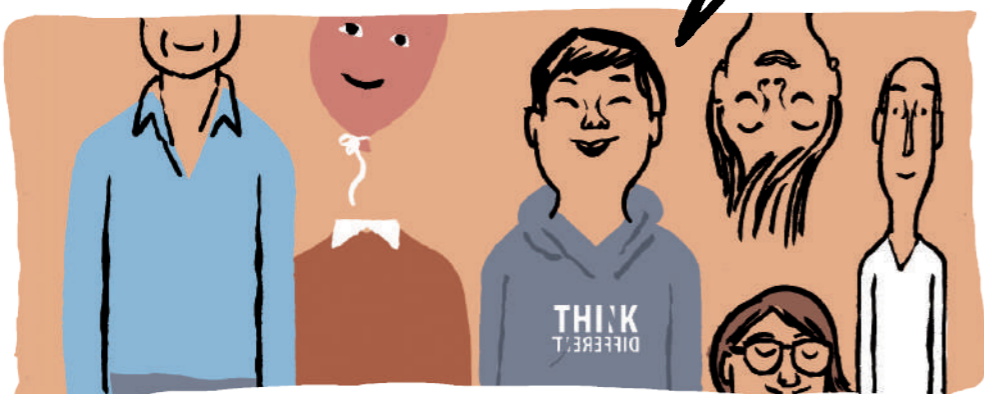
Aquest document l'hem fet moltes persones. Hem parlat molt entre nosaltres amb respecte i sinceritat. Hem parlat de les coses que ens preocupen i de les coses que ens agradaria millorar. Però cal que encara hi participi molta més gent. És per això que et convidem a discutir-lo i millorar-lo.

Però sobretot et convidem a fer realitat el que diu aquest document, per tenir una vida el més feliç possible.

1. Igualtat

La **igualtat** és un dret fonamental que s'ha de **respectar**.
No tots som iguals, però sí que tenim els mateixos drets.

Igualtat significa que totes les persones tenim els **mateixos drets**.

La igualtat no vol dir que tots som iguals. Cada persona és única i té unes característiques pròpies: som diferents físicament, parlem idiomes diferents, tenim diferents religions o cap, podem ser dona, home, heterossexuals, homosexuals, bisexuals, etc.

Cadascú té les seves idees i els seus sentiments. Tenim diferents capacitats físiques i intel·lectuals.

Si tenim alguna necessitat especial, ens han de tractar de manera adequada per ajudar-nos.

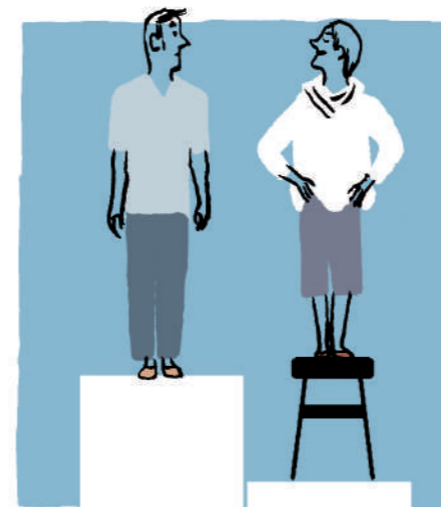
Tots tenim els mateixos drets

Sigui quina sigui la nostra ètnia, sexe, religió, opinió, lloc de naixement o condició personal, tots tenim els mateixos drets.

Tothom ha de tenir les mateixes oportunitats

No tots tenim les mateixes capacitats i condicions, i a vegades necessitem que ens ajudin per poder tenir una vida plena i de qualitat.

Si tenim necessitats especials hem de rebre suports que ens facilitin la relació amb els amics, la parella, la família, la societat, etc. També que ens facilitin la inclusió a l'escola, la feina, l'habitatge, el lleure, etc.

Una manera diferent de fer les coses

Cada persona té el seu ritme i la seva manera de fer les coses i això s'ha de respectar.

De vegades necessitem rebre els suports necessaris: més temps, un espai adaptat, algú que ens ajudi, etc.

Imatge i honor

Cal que tothom lluiti contra el rebuig i el menyspreu cap a les persones amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament.

2. Llibertat

Un perill que amenaça la llibertat és el **paternalisme**.

El **paternalisme** és una actitud de sobreprotecció que fa prendre decisions sense tenir en compte els nostres desitjos.

Les persones amb discapacitat intel·lectual també ens fem adults i tenim dret a la **llibertat**, com tothom.

Per poder exercir la llibertat, necessitem **respecte** i, de vegades, **suport**.

Actuar amb llibertat significa **decidir sobre qualsevol qüestió** que afecta la nostra vida, sense que ningú ens obligui, ens amenaci o ens faci agafar por.

Si la decisió que hem de prendre té conseqüències importants, hem de decidir amb responsabilitat. Això vol dir:

- Pensar en els drets de les altres persones.
- Estar ben informats.
- Entendre les conseqüències del que hem decidit i saber que les podem assumir.

Hem de poder viure a la nostra manera

Som lliures de buscar la felicitat a la nostra manera.
Som lliures d'escollir què volem fer i com ho volem fer.

Ningú pot decidir per nosaltres com hem de viure.
Ningú pot decidir per nosaltres què hem de fer per ser feliços.

Ens hem de poder equivocar

Quan prenem decisions ens podem equivocar.
Les equivocacions formen part de la llibertat.
Hem de poder córrer riscos,
com els que pren qualsevol persona.

Han de respectar i fomentar la nostra llibertat

Els familiars, professionals, voluntaris
i altres persones de suport,
han de respectar la nostra llibertat i fomentar-la.
Ens han de donar el suport necessari i raonable.

Podem tenir amics i relacions íntimes

Tenim dret, com tothom, a escollir els nostres amics i amigues.

Tenim dret a tenir parella i a decidir la relació que tots dos volem.

Tenim dret a tenir relacions sentimentals i sexuals amb qui vulguem i com vulguem, sempre que l'altra persona hi estigui d'acord.

Poden decidir per nosaltres?

Només en casos molt concrets i justificats, les persones responsables d'ajudar-nos poden decidir per nosaltres.

I només poden decidir per nosaltres, per protegir i defensar els nostres drets. Mai per limitar-los o vulnerar-los.

3. Intimitat del cos, les coses i els espais

El respecte a la **intimitat** és un dret lligat a la dignitat i a la llibertat de les persones.

Hi ha parts del nostre cos, coses i espais que són molt importants per a nosaltres, i que no volem que altres vegin, toquin o hi entrin. Si ho fan, ha de ser amb el nostre permís, amb **respecte i delicadesa**.

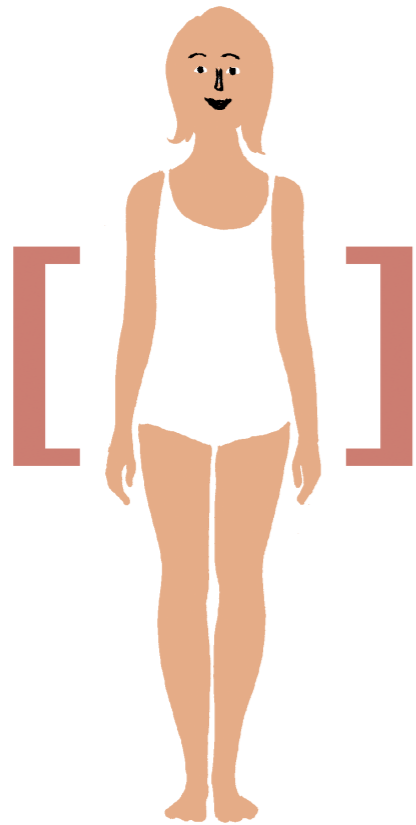
El respecte i la delicadesa són una manera de fer i dir les coses amb cura i amabilitat, tenint en compte l'altra persona.

Encara que ens costi parlar-ne o no sapiguem com expressar-ho, tenim dret a la nostra intimitat.

Respectar la intimitat

Totes les persones tenim dret a la intimitat del nostre cos, de les nostres coses i dels nostres espais.

Els familiars, professionals, voluntaris i altres persones de suport, han de respectar la nostra intimitat: no poden parlar de la nostra vida privada, entrar a casa o a la nostra habitació, remenar les nostres coses o tocar el nostre cos sense el nostre permís.

Espais i moments d'intimitat

Tots hem de gaudir d'espais i moments d'intimitat per estar sols o amb la persona que vulguem.

Hauríem de poder tenir sempre una habitació per nosaltres. Si això encara no és possible, ens han de facilitar espais d'intimitat.

A més a més, hem de tenir llocs molt privats (armari, calaix, caixa, etc.) on guardar les nostres coses més personals.

Ningú pot entrar a la nostra habitació o tocar les nostres coses sense permís.

Higiene personal

Quan ens ajuden en la higiene personal (a la dutxa o al vàter) cal que ens tractin amb molta cura i respecte. Han de protegir la nostra intimitat i respectar, sempre que sigui possible, qui preferim que ens ajudi.

Respectar els nostres silencis

Tothom ha de respectar que no vulguem explicar coses personals, sigui per les raons que sigui.

Ningú ens pot obligar a parlar de la nostra vida.

3. Intimitat de les dades personals

Només ens han de demanar i recollir la informació justa i necessària.

La informació sobre altres persones s'ha de tractar amb molta **cura i responsabilitat**.

Si els professionals, voluntaris i altres persones de suport demanen massa informació o utilitzen malament les dades poden provocar errors i confusió i, fins i tot, pot arribar a ser un delictes.

Qualsevol informació que permeti identificar a la persona de qui es parla, és una dada personal.

Les dades personals que compartim amb algú, pertanyen a la nostra intimitat i, per tant, ningú les pot explicar a altres persones sense el nostre permís.

Els familiars, professionals, voluntaris i altres persones de suport, tenen el deure de respectar la confidencialitat de les nostres dades personals.

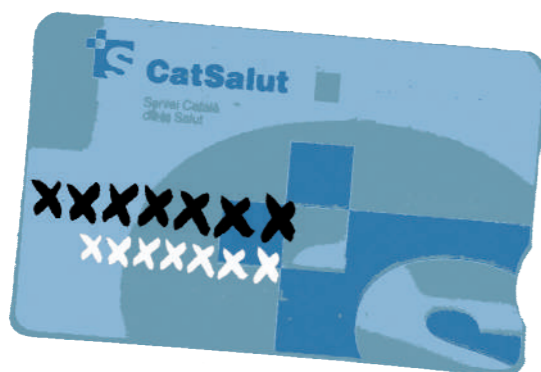
La confidencialitat es basa en la confiança mútua:
jo explico coses personals
i l'altra persona es compromet a guardar els meus secrets.

Dades personals

La llei diu que si algú vol recollir informació
o imatges meves, abans ha de:

- Demanar-me permís per recollir-les.
- Explicar-me per a què les vol,
amb qui les compartirà i on les guardarà.
- Informar-me que les dades són meves
i que, per tant, tinc dret a veure-les i a controlar-les.

Si més endavant aquestes dades
s'utilitzen per a una altra cosa,
m'hauran d'informar i tornar a demanar-me permís.

Secret professional

Les persones que treballen o col·laboren amb l'entitat
no poden explicar, a qui no toca,
cap dada personal dels usuaris del centre
ni dels companys de feina.

D'això se'n diu secret professional.
Trencar aquest secret és una falta de respecte i un delicte.

Només es pot trencar el secret professional
per evitar un mal important, a nosaltres o a altres persones.

Traspàs d'informació

Els familiars, professionals, voluntaris
i altres persones de suport,
tenen molta informació sobre nosaltres.
Però només han de compartir les dades justes i necessàri-
es per fer la seva feina.

Els fitxers de dades personals han d'estar protegits,
i amb accés limitat i controlat.

No cal que tothom, ni els pares o tutors legals,
ho sàpiguen tot de nosaltres.

Comunicacions personals

Ningú no pot veure ni difondre les nostres cartes, correus electrònics, agenda, converses de mòbil, sense el nostre permís.

Els familiars, professionals, voluntaris i altres persones de suport han de protegir el secret de les nostres comunicacions personals.

4. Ajuda

Quan s'ajuda altres persones, s'ha de tenir en compte la seva **dignitat, igualtat, llibertat i intimitat**.

A les persones adultes amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament no se'ns pot considerar i tractar com si fóssim infants o adolescents. Això és paternalisme.

Quan algú ens ajuda, ho fa perquè vol que ens sentim millor. També ho pot fer per protegir-nos. Però sempre ha de tenir en compte la nostra voluntat, les nostres idees, els nostres interessos i la situació en què ens trobem.

Estimular les capacitats

Nosaltres, com tothom, podem aprendre.
Podem créixer i fer coses cada vegada millor.
Els familiars, professionals,
voluntaris i altres persones de suport,
han de fomentar les nostres capacitats,
la nostra autoestima i el nostre reconeixement social.

Conductes problemàtiques

Sempre és millor prevenir que curar.
Hi ha maneres de fer que eviten molts problemes:
horaris i espais adaptats, una bona informació,
bones relacions...

Quan no es poden evitar
les conductes problemàtiques amb paraules
i cal utilitzar medicaments o a accions físiques,
s'han de complir aquestes condicions:

1. L'acció és per evitar que ens fem un mal greu a nosaltres mateixos o a altres persones.
2. Ens han explicat de manera adequada que ens farem un mal greu a nosaltres mateixos o a altres persones, però en aquell moment no ho podem entendre.
3. No és possible cap altra acció menys agressiva.
4. És una acció excepcional i breu.
Mai pot formar part de la normalitat.
5. L'acció no serà pitjor que el mal que vol evitar.
6. L'acció s'ha d'ajustar a les característiques de cada persona.
7. L'acció ha de respectar sempre la nostra dignitat.
8. L'acció s'ha d'aplicar de forma justa i amable.
9. Els professionals no poden aplicar l'acció com si no passés res. Els ha de saber greu fer-ho.
10. Els tractaments amb medicaments i les immobilitzacions mecàniques les ha d'autoritzar un metge.

5. Justícia i cura

Ser just significa: **respectar** els drets de totes les persones; tractar les persones tenint en compte les seves situació i necessitats; i **reaccionar** davant les **injustícies**.

Ser just significa respectar els drets de totes les persones

Totes les persones tenim els mateixos drets. Tenim dret a rebre ajuda i el suport necessari per tenir una vida digna i poder participar en tot el que ens afecta i ens agrada.

Les entitats i els professionals no poden discriminar ningú per motius econòmics, ni pel color de la pell, ni per la seva cultura, ni per la seva religió, ni per la seva preferència sexual, entre altres diferències que tenim les persones.

Ser just significa tractar les persones tenint en compte la seva situació i necessitats

De vegades, tractar igual a tothom pot ser molt injust.

Les entitats, familiars, professionals, voluntaris i altres persones de suport, han de tenir en compte que cada persona és diferent i que cada persona és feliç a la seva manera.

Han de donar a cadascú els recursos que necessita per garantir la igualtat d'oportunitats. No totes les persones necessitem els mateixos suports ni en la mateixa intensitat.

Ser just significa reaccionar davant les persones i les institucions que no respecten els drets de les persones

Les persones amb discapacitat, entitats, familiars, professionals, voluntaris i altres persones de suport, han de denunciar les situacions d'injustícia i de males pràctiques.

D'avant d'una situació d'abús no es pot callar mai.

Les entitats han de col·laborar i ser solidàries amb iniciatives nacionals i internacionals que defensin un món millor.

6. Qualitat

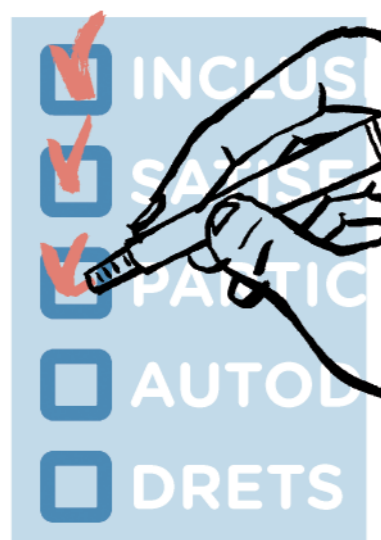
Les organitzacions han de garantir:

- el **benestar** de les persones ateses,
- la **qualitat** del servei que ofereixen.

L'entitat i les persones que hi treballen o hi col·laboren:

- Han d'oferir els millors serveis i suports, utilitzant els recursos de la manera més profitosa i eficient (**excel·lència**).

- Han de tenir en compte la situació i les necessitats de cada un de nosaltres (**atenció personalitzada**).
- Han de conèixer la nostra opinió i si estem satisfets, per poder millorar (**millora continuada**).
- Han de prevenir els problemes i els perills (**prevenció**).
- Han de saber si les coses les fan bé, regular o malament per aprendre dels èxits i dels errors (**avaluació**).
- S'han de formar per conèixer i saber més coses (**formació**).
- Han de buscar maneres de fer les coses millor (**recerca i innovació**).

7. Participació, transparència i responsabilitat social

Participar és formar part d'allò que s'està fent i que es tingui en compte la nostra opinió.

Una entitat **transparent** informa i explica de manera clara allò que fa i vol fer.

Responsabilitat social vol dir col·laborar per construir un món millor.

La participació

La participació fa que les persones s'impliquin, siguin més creatives i els agradi formar part de l'entitat.

La participació millora les relacions entre les persones i la qualitat dels serveis.

Les entitats han de:

- Animar a les persones a participar en les decisions que les afecten.
- Escoltar les propostes, queixes i desitjos per detectar les necessitats.
- Donar respostes adequades.

Per participar de forma lliure i responsable cal estar ben informat.

La transparència

Les entitats han d'informar de:

- Tot el que té a veure amb el seu funcionament.
- Què fan i com ho fan, i també dels projectes de futur.
- Com es gasten els diners.
- Com seleccionen i contracten les persones que hi treballen.

Tota aquesta informació és pública.

La informació la pot consultar qualsevol persona, i s'ha d'explicar d'una manera clara.

La Responsabilitat Social

Les entitats tenen responsabilitats amb la societat.

Les entitats han de vetllar pels drets de les persones (persones ateses, treballadors, famílies, etc.).

Les entitats han de respectar el medi ambient: estalviar recursos naturals, reciclar, fer un consum responsable i sostenible, etc.

Les entitats han de participar en iniciatives per fer una societat més justa.

Les entitats han de ser solidàries amb moviments contra les guerres, contra la fam, contra les desigualtats socials i contra la discriminació.

Són entitats que no busquen el benefici econòmic. El seu objectiu és donar suport a les persones.

Si necessites més informació,
tens dubtes o ens vols explicar alguna cosa
relacionada amb aquest document
et pots posar en contacte amb
l'Espai de Reflexió Ètica de Dincat (ERESS Dincat).

L'Espai de Reflexió Ètica de Dincat
està format per un grup de persones
que treballem per fer realitat
el que hem explicat en aquest document.

Ens pots trucar al telèfon 934 901 688,
o enviar un correu a eticadincat@dincat.cat

L'ÈTICA
DE
DINCAT